

Ομιλία στον Κατακλυσμό της Επαρχίας Κερύνειας Λεμεσός, 5 Ιουνίου 2017

Προσφώνηση

Εκ μέρους των τριών Δήμων της Επαρχίας μας, του Δήμου της Κερύνειας, της Λαπήθου και του Καραβά, καθώς και των Κοινοτήτων της Επαρχίας, σας καλωσορίζω στη σημερινή εκδήλωση του Κατακλυσμού. Της γιορτής του «Άη Γιαλού», η οποία για πολλοστή φορά διοργανώνεται στη φιλόξενη παραλία της Λεμεσού, μακριά όμως από την αγαπημένη θάλασσα της Κερύνειας.

Η σημερινή συνάντηση είναι ένα δυνατό κέντρισμα της μνήμης. Η σκέψη φέρνει στον νου εικόνες μοναδικές από τη σκλαβωμένη μας επαρχία. Φέρνουμε στη μνήμη μας τις όμορφες εκείνες στιγμές της πολιτιστικής μας παράδοσης με τους διαγωνισμούς και τα θαλάσσια αγώνισματα στο λιμάνι της Κερύνειας και στο γραφικό λιμανάκι της Λάμπουσας στον Καραβά.

Οι θύμησες, μας παίρνουν νοερά πίσω στις ευχάριστες μέρες πριν το 1974, όπου ολοκληρή η επαρχία της Κερύνειας γιόρταζε με κάθε λαμπρότητα την ανεπανάληπτη γιορτή του Κατακλυσμού.

Από το πρωί και σε όλη τη διάρκεια της ημέρας, οι άνθρωποι συνήθιζαν να ραντίζουν με νερό ο ένας τον άλλο, για το καλό του χρόνου. Άλλοι με καλαμένιους σωλήνες τις γνωστές σε όλους μας «πιτσίκλες», ενώ άλλοι χρησιμοποιούσαν τις σύκλες και τους κουβάδες, τηρώντας το έθιμο που συμβόλιζε τον «αγνισμό» της ψυχής, τον καθαρισμό του σώματος και την ανανέωση της ζωής. Τόνιζαν έτσι τη δύναμη του «ζωντανού νερού», το οποίο οι αρχαίοι θεωρούσαν ως θεϊκό στοιχείο.

Εμείς, ως Ορθόδοξοι Χριστιανοί, βιώνουμε την τριλογία της Πεντηκοστής: Το Ψυχοσάββατο, την Κυριακή της Πεντηκοστής ή του Γονατιστού και την Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος ή του Κατακλυσμού. Με τον συμβολισμό, όπου δια του «ζώντος ύδατος», το Άγιο Πνεύμα ξεπλένει, αναζωογονεί και κατακλύζει την ψυχή του ανθρώπου.

Τα έθιμα του Κατακλυσμού είναι στη ρίζα τους ειδωλολατρικά. Πηγάζουν από τη λατρεία της Κύπριδας Θεάς Αφροδίτης και του Άδωνη, που γιόρταζαν από τα βάθη των αιώνων οι αρχαίοι Κύπριοι στην Πάφο και την Αμαθούντα, και όπου αλλού βρισκονταν βωμοί της Αφροδίτης και του Άδωνη. Τη λατρεία της Θεάς συνόδευαν λουτρά καθαρισμού και αθλητικοί αγώνες, τραγούδια και χοροί, ποιητικοί και μουσικοί διαγωνισμοί.

Παρά το πέρασμα των αιώνων, η παράδοση αυτή συνεχίζεται μέχρι και σήμερα σε όλη την Κύπρο. Στις παράλιες πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά, οι κάτοικοι βγαίνουν στις ακρογιαλιές, βουτούν στη θάλασσα, ή ρίχνουν νερό, που καθαρίζει τους ρύπους,

σωματικούς και ψυχικούς. Σε κάποιες περιοχές οι κάτοικοι μπαίνουν στις βάρκες και ξανοίγονται στο πέλαγος με τη συνοδεία βιολιών και τραγουδιών.

Μέχρι το 1974, η πόλη της Κερύνειας κατά τη διάρκεια του τριμήνου της Πεντηκοστής είχε την τιμητική της. Με επίκεντρο το γραφικό λιμανάκι, το έθιμο του Κατακλυσμού εξελισσόταν σε λαϊκό πανηγύρι της περιοχής με συμμετοχή ανθρώπων όλων των ηλικιών, ακόμη και αυτών των Τουρκοκυπρίων κατοίκων της πόλης. Το πρώτο αγώνισμα ήταν ο ολισθηρός ιστός και ακολουθούσαν αθλήματα στη θάλασσα, όπως η κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, αγώνες κολύμβησης μικρών και μεγάλων αποστάσεων, το κυνήγι της πάπιας, η εύρεση του σημαδεμένου μήλου. Το βράδυ γίνονταν στη στεριά οι μουσικοί, ποιητικοί και χορευτικοί αγώνες. Ένα πανηγύρι χαράς για την πόλη μας.

Εκδηλώσεις του Κατακλυσμού διοργανώνονταν και στον Καραβά, στη περιοχή της αρχαίας «Λάμπουσας». Τα θαλασσινά αθλήματα γινόντουσαν νωρίς το απόγευμα στο όμορφο λιμανάκι, ανατολικά της εκκλησίας της Αχειροποιήτου. Ακολουθούσε ένα πλούσιο πρόγραμμα στο γήπεδο, που βρίσκεται πάνω από το λιμανάκι, με αγώνες στίβου, αλλά και μουσικούς, χορευτικούς, σκωπτικούς ποιητικούς διαγωνισμούς. Σε ένα ανέμελο κλίμα, οι παρευρισκόμενοι απολάμβαναν πρωτότυπους διαγωνισμούς, όπως οι γαϊδουροδρομίες, οι αυγοδρομίες, οι σακουλοδρομίες, η διελκυστίνδα και άλλα πολλά. Η συμμετοχή ήταν αθρόα, από τον Καραβά και τη Λάπηθο, τη Βασίλεια και τον Άη Γιώργη και όλες τις Κοινότητες και τα αθλητικά σωματεία της γύρω περιοχής.

Και στις δύο εκδηλώσεις έπαιρναν μέρος σπουδαίοι χορευτές της επαρχίας μας και επιδέξιοι τσιαττιστές, ειδικοί και στο ερωτικό τραγούδι.

Θα ήθελα λοιπόν να εκφράσω θερμές ευχαριστίες εκ μέρους των κατεχομένων Δήμων και των Κοινοτήτων της Επαρχίας Κερύνειας προς τον Ναυτικό Όμιλο Κερύνειας και όλους όσους έχουν συμβάλει με οποιονδήποτε τρόπο στην αναβίωση των εθίμων μας και την διοργάνωση της σημερινής εκδήλωσης. Συγχαίρουμε το Ναυτικό Όμιλο Κερύνειας για την πολύ αξιόλογη δράση που παρουσιάζει με τους αθλητές και αθλήτριες σε όλες τις κατηγορίες των θαλάσσιων αθλημάτων.

Με τα μάτια της ψυχής μας στραμμένα στη δική μας Επαρχία, στη δική μας θάλασσα, στα χωριά και την Πόλη μας, αναβιώνουμε τα ήθη και έθιμά μας. Αναβαπτίζομαστε στην κολυμβήθρα της μακραίωνης ιστορίας και παράδοσης μας. Για να ενδυναμώσουμε τη θέλησή μας και να ανανεώσουμε την υπόσχεση πως, όσα εμπόδια, όσες θυσίες και αν χρειαστούν, δεν θα υποστείουμε την αγωνιστική προσπάθεια για επιστροφή στη γη μας σε συνθήκες ελευθερίας, μονιμότητας και αξιοπρέπειας.

Ευχή και προσευχή μας, όπως ο Θεός μας οδηγήσει στη γη της δικής μας επαγγελίας. Σε μια ελεύθερη Κερύνεια.